

Anna-Greta Winberg

Quan un toca el dos

Traducció de Josep M. Custòdio
revisada el 2018

Barcelona

Títol original: *När någon bara sticker*

© Anna-Greta Winberg, 1972

L'edició original sueca va ser publicada per Ab Rabén Sjögren, Estocolm.

La primera edició d'aquesta traducció va aparèixer el 1981 a la col·lecció L'Esparver, de La Magrana.

El mateix traductor l'ha revisat el 2018 per a L'Altra Tribu.

Primera edició a L'Altra Tribu: gener del 2019

© de la traducció: Josep Maria Custòdio, 1981

© d'aquesta edició: L'Altra Editorial

Gran Via de les Corts Catalanes, 628, àtic 2a

08007 Barcelona

www.laltraeditorial.cat

Impressió: Romanyà Valls

Maquetació: Tal Altra

DIPÒSIT LEGAL: B. 30.424-2018

ISBN: 978-84-949110-2-6

Qualsevol forma de reproducció, distribució, comunicació pública o transformació d'aquesta obra requereix l'autorització prèvia i per escrit de L'Altra. Tots els drets reservats.

T'aviso des de la primera ratlla: aquest llibre parla d'una *catàstrofe*. Ara ja ho saps.

—Una catàstrofe? Què és? —em va preguntar el meu germà Steffe, que és més petit que jo, el primer cop que va sentir la paraula.

Ja ho veus, hi ha gent que encara no sap què és una catàstrofe. De fet, pot ser qualsevol cosa. Per a una ballarina, torçar-se la mà dreta és una catàstrofe. En canvi, si me la torço jo la vigília d'un examen, per a mi és una sort. Per a un pallasso és una catàstrofe no fer riure ningú. En canvi, per a mi ho és que algú es rigui de mi.

Una catàstrofe és que una persona que t'estimes moltíssim faci la maleta i toqui el dos... com passa en aquest llibre.

Una catàstrofe et fa plorar a llàgrima viva. Però tot d'un plegat estàs contenta, segueixes el ritme d'una bona música de la ràdio picant de mans o et mires al mirall del bany per veure com et quedaria un altre pentinat. Són coses que fas quan, durant un moment, et distreus i no penses que en el fons estàs molt trista. Du-

rant un moment. Fixa-t'hi, he escrit que no hi penses durant un moment.

Perquè una catàstrofe poc o molt la tens present tota la vida. I tot i això, la majoria de vegades te n'acabes sortint. Jo mateixa a hores d'ara no te la podria explicar, la meva catàstrofe, si no hi hagués sobreviscut.

Si d'aquí a una estona et poses a plorar, la culpa serà teva. Jo ja t'he avisat.

Per cert, ja t'he dit que em dic Madde? De fet, quan em van batejar em van posar Madeleine, però només me'n diu el director de l'institut. I fa una eternitat que tinc tretze anys. No arribaré a fer-ne catorze mai, em sembla. Quan la mare em diu que gairebé n'aparento quinze, estic la mar de feliç una bona estona.

La catàstrofe va passar un dijous a finals d'octubre. Ara ja no en recordo gairebé res, d'aquell dia. Amb les catàstrofes sempre deu ser així: abans no te les esperes i després no et recordes de res. Vull dir que no et recordes de com era tot abans. Però com que era dijous, l'última classe devia ser d'anglès, com cada dijous. D'anglès tenim la Please. Si la coneguessis, no trobaries gens estrany que me'n recordi.

La Please és la nostra tutora. Es diu Stenberg. Ens fa classe de socials i d'anglès. Tothom li diu la Please.

—*Keep your mouths shut, please*—repeteix allargant moltíssim el *please* amb boca de rap.

En el fons la Please no és dolenta. Els dies que en Bosse i uns quants més munten un numeret per burlar-

se'n, ella no diu res. En Bosse es posa a cantar o a xiular i els altres s'hi afegeixen i la Please calla. Es torna de tots colors i es queda tota l'estona mirant per la finestra sense bellugar-se. Tota l'estona mirant per la finestra.

Una vegada, el xivarri va durar una eternitat. Xiulaven i cantaven i li tiraven pilotes de paper. La Please es va quedar asseguda, vermella com un tomàquet, sense dir res enmig de tot de boles de paper, fins que va tocar el timbre. Quan vam sortir en massa de classe, ella s'hi va quedar sense moure's, mirant per la finestra.

Després jo tenia les mans xopes de suor. No suportó ser dels que fan la vida impossible als professors, però de vegades no me'n sé estar. Quan veig que en Bosse o algú altre comença a muntar un escàndol, penso: «Aquesta vegada no m'hi ficaré, ja s'ho faran!». Després l'enrenou i les rialles i les paraules em puguen al cap i de cop veig que jo també xerro i canto. És com si la classe sencera es gronxés i cantés al voltant meu i jo no em pogués estar de participar-hi.

Després tinc les mans xopes. I tinc vergonya i la Please em fa llàstima. Quan hi tornem a tenir classe, però, es comporta com sempre, fa que sí amb el cap i somriu: de què m'haig d'averkonyir, doncs?

Tothom sap per què en Bosse és com és. A casa seva s'ho passen molt malament: el pare gairebé sempre va begut i maltracta la mare d'en Bosse i els seus germans. La policia hi ha arribat a anar unes quantes vegades, però aleshores la mare diu que ja està, que s'ha calmat.

En el fons el seu pare té bon cor, diu la mare d'en Bosse.

Tot això ho sap la Mari perquè viu a la mateixa escola que en Bosse.

—Si estigués casada amb un home com el pare d'en Bosse o si el meu pare fos un home així, me n'aniria de casa —vaig dir un cop a la mare.

Em va mirar tota seriosa i pensativa:

—Que et penses que els malalts es posen bons o que els desgraciats es tornen feliços si els abandones? Oi que no? —em va dir.

No, és clar. Com més gran et fas, més complicada és la vida. Ja ho començo a entendre.

—No és tan fàcil tenir catorze anys, ho sé per experiència —va dir la Please una vegada—. Estàs contenta i trista alhora i t'afecta tot.

Vaig aclucar els ulls provant d'imaginar-me-la a catorze anys. No vaig poder. Se'm va escapar el riure. I aleshores em va fer una d'aquelles mirades tan tràgiques que fa la gent gran als joves que no tenen remei i no s'hi pot parlar.

Sovint em passa que quan algú em parla com si fos gran, al principi m'agrada i em fa sentir com si ho fos. De cop i volta m'adono que, per semblar gran, miro de parlar com una velleta i se m'escapa el riure. I aleshores em miren amb una mirada d'aquelles tan tràgiques...

El dia de la catàstrofe devia tornar cap a casa amb la Cessi, la meva millor amiga. De fet es diu Cecília, però no l'hi diu ningú. Bé, sí, a la tardor vam tenir un substi-

tut de matemàtiques que va haver de cridar tres o quatre vegades «Cecília!» fins que la Cessi va entendre que era ella i va contestar amb un fil de veu. Tothom es va tombar a mirar-la rient. De manera que els que no coneixen gens la Cessi, li diuen Cecília.

La Cessi i jo vivim a l'altre cap de món. Més ben dit, vivim a quinze estacions del centre de la ciutat. I l'institut encara queda dues estacions més enllà, al desert.

L'any passat anàvem i tornàvem de l'institut en bici, però com que ens van robar les bicis, ens ho van prohibir. Ara tenim un abonament i agafem el metro. Tant a l'estació de casa com a la de l'institut hi ha un quiosc amb les millors boles de coco amb xocolata del món. Ja et deus imaginar què passa, oi?

M'agraden tant! Un dia que estava fumuda me'n vaig comprar tres i me les vaig empassar del quiosc a casa. De seguida me'n vaig penedir. Em volia morir. Gairebé em vaig posar a plorar a l'ascensor. Vaig pujar tots sis pisos amb la cara paralizada pel remordiment.

Per què ha de ser tan bo tot el que engreixa? Algú m'ho pot explicar? Les boles de coco amb xocolata i les pastes, sobretot aquelles de massapà i nata amb un gerd al mig, o un cucurutxo amb nata i melmelada de nabius per postres o el suc de mandonguilles, un bon plat de patates, ben aixafades amb la forquilla, amb moltíssim suc de mandonguilles.

—Oi, maca, que a fora de casa no les fas, aquestes coses? —em diu la mare quan tinc ben aixafat tot el plat.

De vegades es pensa que no capto les bromes.

M'he descuidat les espirals de canyella acabades de fer, una mica enganxoses per dins, especialitat de la meva àvia. Me n'atipo fins que estic a punt de rebentar.

Si tinc a la vora coses tan i tan bones, no me'n sé estar, me les menjo. Després tinc una depre de cavall i ploro de mala manera. No estic com una vaca, però m'agradaria estar un pèl més prima. M'agradaria assemblar-me a la Cessi. Com a mínim voldria tenir els seus cabells negres i no pas els meus, de color de gos com fuig, amb un serrell amb quatre pèls mal pentinats.

De tant en tant el dissabte amb la Cessi anem al centre, als grans magatzems. El més divertit del món és emprovar-nos perruques. Ens posem d'acord per fer veure que som grans i responsables, i que portem almenys cent corones a la butxaca i que ens volem comprar una perruca. I ens en emprovem una i ens mirem amb el cap de costat i diem:

—Què, maca, agafo aquesta?

—No, reina, n'hauries d'agafar una de més fosqueta.

—I aquesta, què?

—Vols dir que a l'Oskar li agradaràs amb una de tan llarga?

Al final, però, ens morim de ganes de riure. Ens anem animant i fem ganyotes i mirem contra el govern per fer riure l'altra. La dependenta es va acostant com una serp negra enorme i se'ns escapa el riure i riem com boges fins que ja no podem més.

—En què les puc servir? —diu la serp just al costat nostre.

Ens en anem encara rient per sota el nas, cap a una altra secció o al lavabo de dones. Les persones grans ens miren fent uns ulls com unes taronges i nosaltres fem esforços per aguantar-nos les rialles.

Tornem a la catàstrofe. La Cessi i jo segur que tornàvem juntes cap a casa en metro. Ella viu a tres cases de casa meva i ens diem adeu més de cent vegades i quedem que ens trucarem a la tarda. O que ens trobarem a casa meva, perquè jo tinc una habitació per a mi sola. La Cessi, en canvi, l'ha de compartir amb la seva germana petita Betta, que és una malcriada i es passa el dia cridant per qualsevol cosa.

Quan vaig arribar a casa, l'Steffe devia ser a la seva habitació amb algun amic, muntant una maqueta d'avió o remenant alguna ràdio vella. Sempre hi ha gent que li dona aparells vells o rellotges que no funcionen i el germanet els desmunta. Després els torna a muntar i tots els grans diuen: «És fantàstic! No entenc pas com s'ho fa!».

L'Steffe té nou anys i en realitat es diu Steffan, però només es diu així quan li fan un crit perquè vingui a taula o perquè se'n vagi al llit a dormir i coses així...

—Steffaaaan! —crida la mare des del balcó.

L'Steffe puja enfadadíssim, però si només li diu «Steffe» no puja.

Aquell dijous la mare també era a casa, com sempre.

Gairebé sempre hi és quan tornem de l'institut, però quan hem sopat se'n va.

La mare és actriu. Tothom ho troba la mar d'interessant, però tant per a l'Steffe com per a mi és la mare i prou. Tota la nostra llarga vida ha sigut actriu. Quan ens en anem a l'institut al matí, ella dorm. Al vespre, quan hem sopat, se'n va al teatre. Aleshores hi ha el pare a casa.

—Si no és res de l'altre món! —dic incòmoda als amics que troben que tenir una mare actriu és tan interessant...

De totes maneres, si comparo la meva mare amb les mares dels altres, sí que hi trobo diferències. Molt sovint les dels altres es posen histèriques si arriben a casa massa tard, si porten poca roba, si no se'n van a dormir a l'hora, si tenen amics que no els convenen... La mare no s'hi posa mai, així, perquè diu que no val la pena.

I les altres mares sempre van atrafegades, sempre, sempre.

—Si no ho puc fer ara mateix, pararé boja... No tinc mai temps de fer tot el que vull fer i ara no tinc temps, maca —diuen.

—I tant que tinc temps! Si no s'acaba mai —diu la mare.

I tal com ho diu, sembla que el temps realment no es pugui acabar mai.

La mare a casa va descalça i gairebé sempre porta un vestit d'estar per casa de pana que té uns quants anys i els colzes desgastats...

Té els cabells negres, però quan se'ls acaba de rentar gairebé són de color castany clar. Els porta curts, com una gorra llisa fins a les celles. Sempre té les mans calentes i això m'encanta. En canvi les mans glaçades són horribles.

Té un riure que se t'encomana. Li comença molt endins i després se li nota als llavis. I la riulla esclata i l'omple tota ella i l'habitació sencera i ho envaeix tot, i tothom acaba rient amb ella.

La mare de vegades també està trista, evidentment. Aleshores fa una cara llarga... I gairebé no diu res. S'esforça per fer veure que està contenta, però per la veu ens adonem que no és la mateixa mare de sempre.

—Avui és un dia d'aquells que et lledes de mal peu —diu, i aleshores sabem que està trista—. Tothom hi té dret, a estar trist, de tant en tant.

Quan soc jo la que s'ha llevat de mal peu tampoc se n'estranya. En canvi, la mare de la Cessi li diu:

—Has d'estar contenta, que ets jove i estàs plena de salut i tens la millor edat per ser feliç.

Que et diguin això, encara et fa posar més trista.

La mare no és cap actriu famosa. No ha tingut gairebé mai cap paper de protagonista al teatre on treballa. La majoria de les vegades li toca fer el paper d'amiga o de germana de la protagonista o de cangur dels seus fills, però trobo fantàstic veure la mare al teatre. Encara que la vigília estic nerviosíssima tot el dia i quan la mare entra a escena em roda el cap i em mos-

sego les ungles i començo a suar. Ara, tot i això és fantàstic.

De vegades quan em desperto a la nit i m'haig de llevar per anar a fer un riu, veig claror a la cuina. És la mare, que menja pa amb formatge escoltant la ràdio. Seu eixancarrada. Està cansada, però fa cara de tranquil·la. De vegades el pare també està despert. M'agrada tornar-me'n al llit i sentir el murmuri de les seves veus per la porta oberta.

Se'm fa difícil parlar de tothom que té a veure amb la catàstrofe. I deu ser pesadíssim de llegir. Quan llegeixo un llibre, jo el que vull és que des de la primera pàgina passin coses... I no suportó els llibres amb piles de noms i de persones.

Aguanta dues o tres pàgines més, que després la cosa s'anima. Primer haig d'explicar com era tot abans, oi? És que, si no, no ho entendries. Oi que m'entens?

—Cada una de les persones que coneixes, et fa canviar una mica —diu sovint la mare.

A tu et podria passar llegint aquest llibre. Potser al final pensaràs d'una altra manera o tindràs una opinió diferent o entendràs més coses que al principi. No se sap mai, com diuen les persones grans de vegades. No se sap mai... Ho trobo tan infantil. És que ho és molt, no fotem! Ja ho sé, que els grans no suporten que parlem així, però aquest llibre no és per a adults.

Quan arribo de l'institut, el pare no hi és mai. Per tant el dia de la catàstrofe no hi era tampoc. Treballa com

a cap de secció (és una secció petita) en una empresa gran i sovint fa hores extres. Aleshores l'Steffe i jo ens hem de quedar sols a casa quan la mare se'n va al teatre.

No és gens estrany, però hi ha gent que ho troba estrany... Quina bestiesa trobar que el que fan els altres és estrany! No ens hauríem de ficar en el que fan els altres, que prou feina tenim. Almenys no hauríem de trobar que són estranys perquè fan coses diferents de nosaltres.

El pare i la mare es coneixen des de l'institut. A totes les fotografies de la classe surten junts. Jo no ho faria per res del món, això de casar-me amb algú de la classe, vull dir. Mai de la vida.

Diria que el pare és més seriós que la mare. I també més formal.

—Em fas cinc cèntims de rialles? —li diu de tant en tant la mare.

I aleshores ell somriu.

—Mira que ets criatura! —li diu el pare.

I jo em miro la mare i la veig gran, però entenc el que vol dir.

Com a pare, el pare és perfecte. Sempre t'escolta (si és que para a casa, naturalment). Assegut a la seva butaca verda, t'escolta i et fa sentir molt important.

Des que era petita, el pare s'ha llevat cada matí a fer-nos l'esmorzar. A aquella hora la mare dorm com una marmota a l'habitació. Com que treballa fins tan tard, no es pot llevar tan d'hora.

Hi ha gent que troba estrany que el pare es llevi a fer-nos l'esmorzar i que la mare es quedi dormint. No entenc què hi veuen d'estrany. Si de cas, el que és estrany és llevar-se al matí. Si a fora del llit hi fa un fred que pela!

El pare no s'enfada mai. De tant en tant està una mica trist o cansat. Sovint, quan està cansat, s'adorm a la butaca i el diari li cau a terra al costat. Aleshores se'l veu més prim, gairebé sembla malalt.

En canvi, la mare sí que és capaç d'enfadar-se de debò. No passa gaire sovint, però quan passa te'n recordes! Com quan van fer una reunió al safareig col·lectiu de l'escala, perquè no volien que fessin aquella llar per a infants discapacitats a l'altra banda del camp de futbol.

La mare es va enfilem a una galleda cap per avall i els hi va dir que si tenien ganes de saber quina cara feien els que de debò tenien limitacions mentals que fessin el favor de mirar-se al mirall. De tornada a casa es va posar a caminar amunt i avall remugant i dient paraulotes.

—Em fan sortir de polleguera! És una cosa que em rebenta! Mira'm si se m'ha rebentat l'esquena —em va dir i li vaig haver de tirar avall la cremallera del vestit i mirar. Tenia la pell ben sencera, és clar. I totes dues ens vam posar a riure, però la mare va tenir humitejats els ulls una bona estona.

En canvi jo, quan m'enfado, sempre ho faig malament. M'ho quedo a dins. M'haig de ficar a l'habitació i tancar la porta de cop. Em tiro damunt del llit de boca-

terrosa i vinga clavar cops de puny al pobre coixí i vinga dir totes les paraulotes que em passen pel cap. Després quedo tota suada i cansada. I em moro de ganes de dormir. I la mare entra i em deixa un got de suc de fruita amb glaçons a la tauleta.

—T'estimo, Madde. Recorda-te'n! —diu i surt.

Em deixa la porta mig oberta perquè quan m'hagi calmat pugui sortir sense fer soroll. La mare està la mar de bé des de molts punts de vista, però el pare no està gens malament tampoc. Ara, és incapaç d'entendre que no estiguis sempre contenta i eufòrica, si ets una criatura. És incapaç d'entendre que de vegades t'has de poder sentir desgraciada. Troba que ets una malcriada i una histèrica. En canvi la mare, si un dia estàs desanimada, sempre diu que de tant en tant hi ha una baixada.

Aquell dijous em vaig ficar com sempre a l'habitació i vaig engegar la ràdio amb el volum ben alt. La música omplia l'habitació de dalt a baix. És fantàstic posar la ràdio ben forta i imaginar-me que soc al casal de joves. Acluco els ulls i ballo i la música se'm fica a dins.

El pare apareix a la porta amb cara de patiment, com si tot li fes mal. S'hi queda dret patint i he d'afluixar la ràdio per poder sentir el que em diu.

—L'has de posar tan forta, la ràdio, nena?

I què li puc contestar, si em diu això? Oi tant que l'hi haig de posar. Aleshores soc tossuda i impertinent perquè dic la veritat. Per tant, m'arronso d'espatlles i ja està. I ell sospira i se'n va. I jo puc tornar a apujar el volum.

La majoria de persones grans són molt sensibles al soroll, ja ho sé. La Cessi ha de posar la ràdio tan fluixa que no hi ha manera ni d'entendre les lletres. Si no, els seus pares es tornarien «bojos», diu. I per això s'ha comprat uns auriculars i la música se li fica a dins del cap sense fer soroll. Fa gràcia veure-la ballar amb la ràdio agafada i els auriculars.

En canvi, la mare es queda a la porta movent la boca. Fa gestos i riu, i com que soc curiosa de mena, haig d'abaixar el volum per sentir-la.

—Que volies alguna cosa? M'ha semblat que em cridaves —diu, per exemple.

La mare la sap molt llarga, no sé si m'entens.

I ja hi som, ja hem arribat a la catàstrofe. Recordo que la mare va dir, dreta a la porta, que no soparia amb nosaltres perquè se n'anava més d'hora. I que jo bullís els espaguetis per a les mandonguilles per al pare.

I la mare se'n va anar i el pare va venir. Va passar la mà pels cabells de l'Steffe i em va fer un petó al clatell. Vaig ficar els espaguetis a l'aigua bullent i vaig jurar com una bruixa que no en tornaria a menjar en ma vida.

A mi m'agraden molt els espaguetis, però engreixen. En un sol espagueti hi ha milions de calories, n'estic segura. Vaig jurar que no en tornaria a menjar mai més, era l'última vegada, adeu espaguetis del meu cor!

Ho faig molt, això de jurar així. I de vegades quan mengem una cosa d'aquestes tan bones i que engreixen

tant, juro que és l'última vegada, l'última vegada i que després només menjaré amanida i prou.

—Hem de menjar el que ens agrada —diu la mare.

I es torna a omplir el plat fins a dalt, però ella no s'engreixa.

—Estàs normal —em diu sovint el pare.

Ja ho entenc, que m'ho diu per consolar-me. Jo vull estar més prima i ser una noia més maca i més simpàtica. No m'agrada gens, això d'estar normal.

—Hi vivim tan bé, en aquest país, que només ens preocupa l'aspecte, els vestits i divertir-nos —diu la Please de vegades—. És terrible, sobretot si tenim en compte com es viu a la resta del món...

Tot això ja ho sé. És horrorós que hi hagi guerres i fam i criatures que es moren. És horrorós, ja ho sé, però algun momentet bé haig de tenir dret a estar una mica fumuda perquè no estic més prima. I perquè tinc el nas massa llarg. I perquè no faig mai catorze anys. No et pots passar la vida patint per les desgràcies dels altres. De tant en tant bé has de tenir dret a estar una mica trista per tu, trobo.

Mentre sopàvem aquell dijous, segurament hi havia més silenci que de costum. El pare amb prou feines deia res. I ara, quan hi penso, em venen llàgrimes als ulls.

L'Steffe, naturalment, no parava de xerrar com sempre, dels companys d'escola i del que havien fet a classe i de la mestra i de tot el que trobava fatal. Sempre parla amb la boca plena, sobretot quan la mare no és a casa.

De vegades em venen ganes de regalar-lo al primer que passi. Sobretot quan parla escopint menjar i ni se l'entén.

Fan un fàstic horrorós, els germanets tots bruts d'espaguetis.

Ara, en general me l'estimo. Quan està content i maco i simpàtic, i fa ganyotes o quan vol venir al meu llit perquè no s'adorm...

Havent sopat vaig rentar els plats i el pare els va desar. Després va dir que ens en anéssim un moment a la sala d'estar, que ens havia d'explicar una cosa.

Ara arriba la catàstrofe!

Érem tots tres a la sala d'estar. El pare seia a la butaca verda com sempre. L'Steffe feia bots al sofà. Jo seia a una punta del sofà sobre les cames doblegades. De cop i volta em vaig adonar que el pare feia cara d'absent.

Em vaig espantar, em va venir una por terrible, de criatura.

—Bé, doncs... —va dir el pare a poc a poc furgant la pipa amb un netejador—. Doncs resulta que..., m'enteneu...?, que la mare i jo ens hem posat d'acord per separar-nos. I demà me'n vaig de casa...

Es va fer un silenci sepulcral. L'Steffe va parar de fer bots i es va quedar agenollat mirant el pare. Després se li va tirar de cap a la falda plorant com un desesperat.

Em vaig quedar sola al sofà. No aixecava la vista de la tapisseria gastada del braç del sofà perquè era incapaç de mirar-me el pare. Tenia esgarrifances, però les galtes em cremaven. Sentia dolor a dins meu. No suportava

l'Steffe, que movia les cames i cridava i muntava un número. No hi ha res pitjor que veure algú fer el que nosaltres voldríem fer. Hauria volgut bramar i espeternejar i clavar cops com una criatura.

—Per què? —vaig preguntar sense poder moure els llavis—. Per què?

El pare abraçava l'Steffe i li amanyagava els cabells i l'esquena. Per sort jo estava asseguda tan lluny que no em podia arribar a tocar. Si m'hagués arribat a tocar, encara que només fos una miqueta, hauria fugit i no hauria tornat mai més.

«No és veritat, no és veritat, no és veritat!», només pensava això.

—Costa tant explicar-ho tot d'una vegada —va dir el pare trencant-se-li la veu—. Ja ho anireu entenent. No és que ja no ens agradem, no és això. El que passa és que al final amb la mare hem decidit que el divorci és la millor solució.

L'Steffe havia parat en sec de cridar per sentir el que el pare provava de dir. Amb la mare? Decidit? La millor solució? Quina amabilitat no preguntar-nos l'opinió ni a l'Steffe i a mi! Com si fóssim un moble que no s'hi pot parlar. Com si nosaltres no haguéssim pogut triar una altra solució.

—Ah sí...? —vaig dir amb la gola ben seca.

—Però no hem de perdre mai el contacte, tots quatre, i hem de ser amics —va dir el pare.

L'Steffe va tornar a bramar. Li vaig clavar un cop al

cul cridant que callés d'una vegada. Oi tant que ho vaig fer!

—Calla d'una vegada! Calla d'una vegada!

El pare em va voler agafar la mà, però em vaig apartar. Em vaig adonar que tenia por, el pare. No semblava el mateix de sempre. Era un estrany que tenia por. Com en tenia l'Steffe. Com en tenia jo.

Els grans ho poden fer gairebé tot, però demostrar que tenen por, això mai!

—Però, per què? Per què? —hi vaig insistir amb l'esperança que digués que tot havia sigut una broma.

—Demà en podem tornar a parlar, que ho haureu començat a pair —va dir cansat—. Em pensava que en podríem parlar. Haurem de continuar demà.

Demà? Que potser no se n'aniria demà? Que potser ho deixaria per a un altre dia? I si al final encara era broma? Ara, si era broma, no calia pas tornar-ne a parlar l'endemà. I per què no hi era la mare per poder-ho aclarir tot? De la mare en pots dir el que vulguis, però es pren les coses amb tranquil·litat.

—Les coses s'han de veure ben clares —diu, i mira mig alocant els ulls a través d'una glopada de fum.

I al cap d'una estona tot es veu millor i més fàcil.

Però la mare no hi era, en aquell moment. Em feia ràbia que s'hagués escapat d'aquella situació, que s'hagués estalviat els brams de l'Steffe i la cara d'absent i la veu estranya del pare. No se'n podia esperar altra cosa, de la mare. Quina ràbia!

Al cap de molt temps vaig saber que s'havien posat d'acord que el pare ens ho explicaria ell tot sol.

Recordo com me'n vaig anar a l'habitació i vaig tancar la porta i em vaig quedar a les fosques. Tenia la cara freda i em tremolaven les mans. Vaig engegar la ràdio i va sonar *I gotta dream*, d'en Roger James Cooke, però no vaig suportar la música i vaig haver de tornar a tancar la ràdio.

Sabia que havia d'estudiar anglès i donar un cop d'ull a les mates. Era impossible tornar-me a interessar mai més pels estudis. No aniria a l'institut mai més, no riuiria mai més, no diria ni una sola paraula mai més.

Em vaig despullar a les fosques i al món només hi havia silenci.

«No és veritat, no és veritat», m'anava repetint quan em vaig ficar al llit i vaig amagar el cap sota el coixí. Tenia ganes de telefonar a la Cessi i d'explicar-l'hi tot; però no en volia dir ni paraula a ningú.

Després em vaig agafar al coixí. Estava tota suada i cansada. Vaig sentir a parlar el pare i l'Steffe a fora de l'habitació. Era una conversa tranquil·la, normal i vaig tornar a pensar que potser sí que era una broma. Perquè les persones grans no es poden comportar de qual-sevol manera, oi que no?

Al cap d'una estona es va obrir la porta i va entrar el pare. Em vaig posar tota tensa i rígida. Es va asseure al costat del llit. Em va acariciar els cabells i me'ls va fer passar per darrere de l'orella com sempre. Es va estar

assegut un moment. Li volia fer preguntes sobre tot plegat, però em van començar a caure les llàgrimes i van anar a parar al coixí i vaig pensar: «Ara el coixí quedarà ple de llàgrimes». Que estrany!

—L'Steffe ja s'ha adormit. Ara podem parlar una mica tu i jo —va dir.

Me li vaig girar d'esquena.

—És que jo no tinc ganes de parlar amb tu —vaig dir amb veu ronca.

—Però, Madde, filla meva... —va dir fluixet—, filla meva.

I aleshores encara vaig plorar més fort i vaig sentir una tristesa enorme.

—No hi vull parlar, amb tu. No et vull tornar a veure mai més... Ves-te'n! Això és la meva habitació i tinc ganes d'estar sola —vaig cridar.

I em vaig embolicar ben embolicada amb la manta, tant que amb prou feines podia respirar.

Quan se'n va haver anat, l'habitació em va semblar enorme i buida. Jo estava xopa de suor. No entenia res de res. Els pares sempre hi són, sempre hi han de ser. És veritat que de vegades són insuportables i difícils, però hi han de ser, els has de tenir a la vora.

Per què s'havia de divorciar i anar-se'n de casa? I on se n'aniria a viure? No ens tornariem a veure mai més? Vaig pensar en la tia i l'oncle de la Cessi, que estan separats i que no se suporten. Els fills no poden anar mai a casa el pare perquè si ho fessin es tiraria al pou, els ho

ha dit la mare. És horripilant per als fills, però els pares ni se n'adonen. Només pensen en ells.

Almenys que no es tinguin mai ràbia, el pare i la mare, mai. Vaig provar de recordar com havia anat l'última temporada. Com sempre, oi que sí? No recordava que hagués passat res, però resulta que ara «s'havien posat d'acord».

Després me'n vaig anar d'amagat a l'habitació de l'Steffe per parlar, però evidentment dormia com una marmota, amb la boca oberta i amb l'osset de peluix agafat. Ja veieu que la canalla no entén res! I va ser la primera vegada a la vida que vaig tenir ganes de ser més petita. Prou petita per poder-me adormir tranquil·lament sense haver de pensar en tot allò que no entenia...

Quan la mare va tornar del teatre, encara no m'havia adormit. M'estava al llit a les fosques abraçada al coixí perquè així em sentia millor en certa manera. Havia plorat tant que estava rendida. Justament començava a estar cansada d'estar trista, quan la mare va arribar. A casa gairebé mai tanquem amb clau i només vaig sentir la porta que es tancava i la mare que es treia les sabates.

Els vaig sentir a parlar com sempre. No vaig entendre què deien, només vaig sentir les veus. Parlaven com totes les altres nits, sense cridar gens. En veu baixa, tranquil·lament. Era una mena de murmuri.

Després la vaig veure a la porta de l'habitació, dreta, gairebé a les fosques, amb la claror de la cuina a l'esquena. Un floc de cabells li sobresortia al costat d'una ore-

lla. Va entrar i es va asseure al costat meu al llit i vaig notar que feia aquella olor del teatre. És una bona olor que sovint m'ha despertat de nit quan la mare m'ha vingut a acotxar.

Sense ni tocar-me ni dir res es va quedar asseguda mirant cap endavant. O potser tenia aclucats els ulls? No ho sé, perquè jo havia posat la cara contra el coixí, així que ella havia entrat.

—Moltíssimes gràcies pel regalet! —vaig dir amb un nus a la gola i em vaig tornar a posar a plorar.

—Filla meva del meu cor! —va dir la mare.

Això només ho diu quan estic molt malalta o trista... O quan tinc mala nota de conducta, com aquella vegada que vaig posar unes quantes plomes de Pasqua al cap de l'esquelet de l'institut.

—Ara trobes que és una catàstrofe —va dir en veu baixa—, però ens en hem de sortir. Tu i jo ens hem d'entendre i n'hem de parlar tantes vegades com calgui. Ara, no; però més endavant en parlarem. Hem de mirar d'entendre-ho, perquè si no serà una catàstrofe. I no ho volem.

«No ho volem?». I, doncs, què era el que volíem? Que potser ho sabia, ella?

Parlava tan tranquil·la, com si ella no entengués res de res tampoc. O potser com si no estigués gens trista? Quan es va aixecar i jo em vaig estirar perquè em tapés ben tapadeta, em va fer un petó a la galta. La vaig abraçar i em vaig adonar que ella plorava. O almenys tenia la cara molla i molt calenta.

I si se'ns posava malalta perquè el pare se n'anava de casa...?

Vaig decidir que tot era culpa del pare, tot.

Quan va sortir de l'habitació, la mare va deixar la porta oberta i vaig tornar a sentir que parlaven. No entenia res. És estrany, però em vaig adormir gairebé de seguida.

Un dijous de finals d'octubre, la mare i el pare havien decidit «d'acord mutu» separar-se. Però és que per a mi era una catàstrofe. Que no se n'adonaven?

O és que jo no entenia res de res?

